

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ  
อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย

SUSTAINABLE COMMUNITY ECONOMIC DEVELOPMENT IN THE NA THAP  
HAISUB-DISTRICT MUNICIPALITY, RATTANAWAPI DISTRICT, NONG KHAI  
PROVINCE

รัตนา มหาวงษ์, พัฒน์ศิณ สำเร็จรัมย์

Rattana Mahawong, Patsin samroengram

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

Master of Public Administration student, Nakhonratchasima College

E-mail: den13dm@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 23 พฤษภาคม 2569

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 9 มิถุนายน 2569

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 23 สิงหาคม 2569

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากรที่ศึกษา ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ ได้จำนวน 377 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test แบบ Independent samples) และ F-test (one way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe/)

### ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ด้านสวัสดิการสังคม รองลงมา ด้านการกระจายรายได้ ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม และ ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจตามลำดับ

2. ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ไม่แตกต่างกัน

**คำสำคัญ:** การพัฒนา, เศรษฐกิจชุมชน, เทศบาลตำบล

### Abstract

The research purposes were to study and to compare the Sustainable community economic development in the Na Thap Hai Sub-district Municipality,

Rattana-wapi District, Nong Khai Province. classified by the personal factors. The population was the people aged 18 years and over living in the area of the Nathabhai Subdistrict Municipality, Rattana-wapi District, Nong Khai Province ; the sample group was the 377 people determined using Taro Yamane's formula. The research instrument was the rating scale questionnaire. The data analysis statistics were the percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent samples), one-way Analysis of Variance, and method of Scheffe/.

#### The research findings were

1 People in the area of the Nathabhai Subdistrict Municipality, Rattana-wapi District, Nong Khai Province, found the overall was at middle level; when descending mean were social welfare comes in second, followed by income distribution, environmental quality, and economic growth and

2 the people with different gender, education levels, and occupations had opinions Sustainable community economic development in the Na Thap Hai Sub-district Municipality did not different..

**Keywords:** Development, community economic, Sub-district Municipality

#### บทนำ

เศรษฐกิจฐานราก หรือ ฐานรากเศรษฐกิจ เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในระดับชุมชน และท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนให้กับสังคม เศรษฐกิจฐานรากไม่เพียงสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน แต่ยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำและกระจายความเจริญไปสู่พื้นที่ห่างไกล หนึ่งในตัวอย่างที่เห็นได้ชัดของเศรษฐกิจฐานรากคือการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น ผลิตภัณฑ์ OTOP (One Tambon One Product) ซึ่งช่วยให้ชุมชนสามารถพัฒนาสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านการออกแบบและการตลาด การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนก็เป็นอีกแนวทางที่ช่วยสร้างรายได้และส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากยังต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ภาครัฐสามารถสนับสนุนผ่านนโยบายและงบประมาณ เช่น การให้ความรู้และฝึกอบรม การพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน และการสร้างเครือข่ายการตลาด ภาคเอกชนสามารถช่วยในการลงทุนและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ขณะที่ภาคประชาสังคมมีบทบาทในการสร้างความตระหนักและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เศรษฐกิจฐานรากไม่เพียงเป็นเครื่องมือในการลดความเหลื่อมล้ำ แต่ยังเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญในการสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนและประเทศ การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากจึงเป็นแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญและลงมือทำอย่างจริงจังเพื่อสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งและยั่งยืนให้กับสังคมไทย เศรษฐกิจฐานรากยังช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระดับชุมชน โดยการลดการพึ่งพาการนำเข้าและเพิ่มการผลิตในท้องถิ่น การส่งเสริมการผลิตอาหารและสินค้าจำเป็นในชุมชนจึงเป็นแนวทางที่ช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนต้องอาศัยการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากเป็นพื้นฐาน เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เศรษฐกิจฐานรากจึงไม่เพียงเป็นเครื่องมือในการสร้างรายได้ แต่ยังเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญในการสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนและประเทศ (กรมประชาสัมพันธ์, 2567)

เศรษฐกิจชุมชน คือ กิจกรรมเศรษฐกิจทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ ที่คนในชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมเป็นเจ้าของ โดยการพัฒนาจากฐานของ “ศักยภาพของท้องถิ่น” หรือ “ทุนในชุมชน” ซึ่งรวมถึงเงินทุน แรงงาน วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น พืชพันธุ์ วัตถุ ที่ดิน แหล่งน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ สภาพภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ เป็นต้น

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มิใช่เป็นเครื่องมือที่จะแก้ปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจในระดับฐานล่างเท่านั้น แต่จัดเป็นกระบวนการพัฒนาความคิด ทักษะและพฤติกรรมในการดำรงชีวิตของชาวชนบท โดยเริ่มจากการที่จะต้องพึ่งตนเองก่อนเป็นลำดับแรก เปลี่ยนระบบการผลิตจากเพื่อขาย มาเป็นเพื่อการยังชีพ การขยายผลผลิตต้องสร้างมูลค่าเพิ่มให้มากขึ้น โดยการแปรรูปผลผลิตรวมกันขาย ประกอบธุรกิจร่วมกับเอกชน บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันหรือผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อให้เป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นเป้าหมายที่จะดำเนินการ 3 ระดับ คือ ระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับภูมิภาค การดำเนินงานตามโครงการการพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นแนวทางที่แก้ไขปัญหาให้กับคนยากจน การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการผสมผสานให้เกิดความสมดุลของมิติในสังคมทางด้านเศรษฐศาสตร์ทางด้านสังคม และทางด้านนิเวศวิทยา ส่วนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืน เป็นการขยายตัวทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการสงวนรักษาทุนธรรมชาติ และทุนทางวัฒนธรรมไว้ใช้ประโยชน์ ต้องปรับปรุงโครงสร้างและแนวทางการพัฒนาสำหรับปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจะส่งผลทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ต่อไป

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย

### สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน

## วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย กำหนดขอบเขตเนื้อหา แหล่งข้อมูล และตัวแปรในการวิจัย ดังนี้

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา โดยการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ 2) ด้านการกระจายรายได้ 3) ด้านสวัสดิการสังคม 4) ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม

1.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย จำนวน 377 คน

1.3 ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1) เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ของประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย

2) การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ 2) ด้านการกระจายรายได้ 3) ด้านสวัสดิการสังคม 4) ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม

2. วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย

ขั้นตอนที่ 2 เปรียบเทียบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ขั้นตอนที่ 3 เสนอแนวการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย จำนวน 377 คน

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย โดยแบบสอบถามมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 แนวการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยทุกข้อคำถามมีค่า IOC ระหว่าง 0.66–1.00 และได้ทำการทดสอบแบบสอบถามและคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยวิธีของครอนบาค เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.94 จากนั้นได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระบาทนาสิงห์ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย จำนวน 30 คน แล้วจึงใช้เก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรด้วยตนเอง และได้รับคืนแบบสอบถาม จำนวน 377 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลโดยการทดสอบที (t-test แบบ Independent samples) และ F-test (one way ANOVA)

### ผลการวิจัย

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ในภาพรวมและรายด้าน

| การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืน<br>ในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ |                           | ระดับความคิดเห็น |      | แปลผล   | ลำดับ |
|-----------------------------------------------------------|---------------------------|------------------|------|---------|-------|
|                                                           |                           | $\bar{X}$        | S.D. |         |       |
| 1.                                                        | ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ | 2.64             | 0.30 | ปานกลาง | 4     |
| 2.                                                        | ด้านการกระจายรายได้       | 3.36             | 0.40 | ปานกลาง | 2     |
| 3.                                                        | ด้านสวัสดิการสังคม        | 3.54             | 0.40 | มาก     | 1     |
| 4.                                                        | ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม     | 3.17             | 0.40 | ปานกลาง | 3     |
| รวม                                                       |                           | 3.17             | 0.44 | ปานกลาง |       |

จากตารางพบว่า การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.17$ ) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสวัสดิการสังคม ( $\bar{X} = 3.54$ ) รองลงมา ด้านการกระจายรายได้ ( $\bar{X} = 3.36$ ) ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ( $\bar{X} = 3.17$ ) และ ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ( $\bar{X} = 2.64$ ) ตามลำดับ

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านสวัสดิการสังคม ผู้วิจัยวิเคราะห์เป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่าการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมากที่สุด ได้แก่ ในชุมชนมีกระบวนการเสริมสร้างจากหน่วยงานในชุมชน ให้เกิดกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจยิ่งขึ้น และปัจจุบันในชุมชนมีการขยายตัวในด้านผลผลิต เช่น การเกษตร อุตสาหกรรม สินค้าประจำตำบล เพิ่มมากขึ้น 2) ด้านการกระจายรายได้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่าการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมากที่สุด ได้แก่ ปัจจุบันในชุมชนมีการจัดกิจกรรมทำโครงการธุรกิจให้แก่ชุมชน เช่น ด้านเกษตร สินค้า OTOP และในชุมชน มีองค์กร/หน่วยงานเข้ามาให้ความรู้ อธิบาย การจัดการ การจัดสรรรายได้ 3) ด้านสวัสดิการสังคม อยู่ในระดับมาก โดยพบว่าการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมากที่สุด ได้แก่ ในชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มกองทุนพัฒนาอาชีพ และในชุมชนมีการบริการทางการแพทย์ และการบริการสาธารณสุขในชุมชน 4) ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่าการ

พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมากที่สุด ได้แก่ ในชุมชนมีการจัดสรรทรัพยากรแก่ชุมชนอย่างเหมาะสม และในชุมชนได้มีกระบวนการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในชุมชนให้แก่ประชาชน

2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ไม่แตกต่างกัน

3. แนวการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย มากที่สุดคือ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าของชุมชน โดยภาครัฐให้การส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ของชุมชนให้มากขึ้น รองลงมา พัฒนาลาดร่วมนกันระหว่างชุมชนเพื่อให้มีสินค้าที่หลากหลาย พัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่างชุมชน ซึ่งสามารถดึงดูดคนได้มากกว่าทำเพียงลำพัง และพัฒนาวิธีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ทุกประเภท ทุกที่ ทุกเวลา เช่น การใช้ประโยชน์จากขยะของเสีย เศษเหลือทิ้งจากผลิทางการเกษตร

## อภิปรายผล

1. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสวัสดิการสังคม รองลงมา ด้านการกระจายรายได้ ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม และ ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจตามลำดับ โดยเทศบาลตำบลนาทับไฮ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านสวัสดิการสังคมมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ นิภารัตน์ นักตรึงศ์ (2560) ที่พบว่า สวัสดิการชุมชนช่วยแก้ปัญหาทำให้ชุมชนเข้มแข็ง “สวัสดิการชุมชน” กับ “ชุมชนเข้มแข็ง” มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยชุมชนเข้มแข็งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่เอื้ออำนวยให้เกิดการจัดสวัสดิการชุมชนที่ดี และการจัดสวัสดิการชุมชนที่ดีส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น สวัสดิการชุมชนที่จะประสบความสำเร็จในระดับสูงจะต้องได้รับ การสนับสนุนและความร่วมมือจากสมาชิกภายในชุมชนระดับสูงด้วย และการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย อันประกอบด้วย สมาชิกภายในชุมชน ชุมชนใกล้เคียง และองค์กรทางศาสนา ซึ่งได้แก่ วัด มัสยิด โบสถ์ที่ตั้งอยู่ และหน่วยงานราชการ สถานศึกษา ภาคีเครือข่ายทำหน้าที่ให้คำปรึกษา ให้ความรู้ที่สำคัญ และให้ปัจจัยสนับสนุนที่จำเป็นต่อการพัฒนาสวัสดิการชุมชนและเสริมสร้างให้ชุมชนอยู่ได้อย่างเข้มแข็ง สวัสดิการชุมชนจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสร้างหลักประกันให้กับสมาชิกในชุมชน จากฐานทุนทางสังคมวัฒนธรรมและทรัพยากรที่ชุมชนมีอยู่ ให้เกิดการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสวัสดิการชุมชนขึ้นเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในระดับชุมชน ภูมิภาคและประเทศให้เกิดการพึ่งพาตนเอง เกิดความรัก การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและ กันภายในชุมชน เกิดการฟื้นฟูระบบคุณค่า หรือทุนทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิมในชุมชน โดยผู้วิจัยอภิปรายผลเป็นรายด้านดังนี้

1.1 ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ พบว่า ในชุมชนมีกระบวนการเสริมสร้างจากหน่วยงานในชุมชนเพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น ในชุมชนมีการขยายตัวในด้านผลผลิต เช่น การเกษตร อุตสาหกรรม สินค้าประจำตำบล เพิ่มมากขึ้น และมีการจ้างงานในชุมชนมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ทวี วัชรเกียรติศักดิ์ (2559 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนโดยการพัฒนากลุ่มอาชีพ ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลพลสงคราม อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์กลางของการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน

โดยการพัฒนากลุ่มอาชีพเชิงรูปธรรมได้ทำให้มีการพัฒนา จัดตั้ง ดำเนินงานและขับเคลื่อนการจัดหาทุนของกลุ่มอาชีพ

1.2 ด้านการกระจายรายได้ พบว่า ในชุมชนมีการจัดกิจกรรมทำโครงการธุรกิจให้แก่ชุมชน เช่น ด้านเกษตร สินค้าOTOP ในชุมชน มีองค์กร/หน่วยงานเข้ามาให้ความรู้ อธิบาย การจัดการ การจัดสรรรายได้ และในชุมชนได้มีกระบวนการส่งเสริมการประกอบ อาชีพ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน ในชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาของ นำโชค อานนโท (ทองดี), พระ (2560 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนของภาครัฐและภาคประชาชนในตำบล กระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ควรมุ่งเน้นการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนในการส่งเสริมอาชีพ ให้หน่วยงานของรัฐมีการจัดเวทีประชาคมในทุก ๆ เดือน เพื่อกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ร่วมกันผลักดันให้ประชาชนเห็นความสำคัญของความร่วมมือ เพื่อร่วมกันหาแนวทางปรับปรุง แก้ไขในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

1.3 ด้านสวัสดิการสังคม พบว่า การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ นำโชค อานนโท (ทองดี), พระ (2560 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนของภาครัฐและภาคประชาชนในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของภาครัฐและภาคประชาชนในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ด้านสวัสดิการสังคม อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ พบว่า ในชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มกองทุนพัฒนาอาชีพ ในชุมชนมีการบริการทางการแพทย์และการบริการสาธารณสุขในชุมชน และในชุมชนมีการจัดสวัสดิการแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

1.4 ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม พบว่า ในชุมชนมีการจัดสรรทรัพยากรแก่ชุมชนอย่างเหมาะสม ในชุมชนได้มีกระบวนการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในชุมชนให้แก่ประชาชน และในชุมชนมีการอนุรักษ์ทรัพยากรของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับการศึกษาของ พิเชฐ หลั่งทรัพย์ (2546) ที่อธิบายความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ว่าให้ความร่มรื่นแก่มนุษย์ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติจะสร้างความร่มรื่นให้แก่มนุษย์และสัตว์ เช่น น้ำตก ป่าเขา สัตว์ป่า ทะเล เป็นต้น รวมถึงศิลปวัฒนธรรมของแต่ละภาค แต่ละท้องถิ่น ที่ไม่มีสิ่งแวดล้อมที่สวยงามจะทำให้ประชาชนทั่วโลกอยากจะชมและไปท่องเที่ยว ประเทศนั้นทำให้เกิดธุรกิจการท่องเที่ยวเกิดขึ้น ส่งผลให้เงินรายได้จากต่างประเทศเข้าไปในประเทศทำให้ได้เปรียบดุลการค้า เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติมากจะได้เปรียบประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติน้อย เพราะทรัพยากรธรรมชาติเมื่อมีมากสามารถส่งออกขายในประเทศเพื่อนบ้านนำเงินรายได้เข้าประเทศ ทำให้สามารถขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและ อุตสาหกรรมได้รวดเร็ว เพราะมีวัตถุดิบในประเทศ ต้นทุนการผลิตต่ำ ได้แก่ แร่ ธาตุ ป่าไม้ น้ำมัน ก๊าซ ถ่านหิน เป็นต้น และเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่ตามธรรมชาติสามารถอำนวยความสะดวกสบายแก่มนุษย์ในการดำรงชีวิตตามธรรมชาติ เช่น ข้าว เป็นอาหารของมนุษย์ บ้านเป็นที่อยู่อาศัย โดยการตัดไม้จากป่ามาเลื่อยเป็นชิ้นเล็ก ๆ ตามขนาดต่าง ๆ ผ่าฝ้ายและผ้าพื้นเมือง นำมาทอเป็นเครื่องนุ่งห่ม สมุนไพรต่าง ๆ ที่เกิดตามธรรมชาติมนุษย์นำมาสกัดเป็นยารักษาโรค เป็นต้น

2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และ

อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืน ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนด้านเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ไม่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืน

3. แนวการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าของชุมชน โดยภาครัฐให้การส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ของชุมชนให้มากขึ้น พัฒนาตลาดร่วมกันระหว่างชุมชนเพื่อให้มีสินค้าที่หลากหลาย พัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่างชุมชน ซึ่งสามารถดึงดูดคนได้มากกว่าทำเพียงลำพัง และพัฒนาวิธีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ทุกประเภท ทุกที่ ทุกเวลา เช่น การใช้ประโยชน์จากขยะของเสีย เศษเหลือทิ้งจากผลิตทางการเกษตร

### องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

งานวิจัยชี้ให้เห็นว่าสวัสดิการชุมชนที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง และเมื่อชุมชนเข้มแข็งก็จะย้อนกลับมาส่งเสริมให้การจัดสวัสดิการยั่งยืนยิ่งขึ้นความเท่าเทียมในการรับรู้: ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ, การศึกษา, อาชีพ) ไม่มีผล ต่อความคิดเห็นในการพัฒนาเศรษฐกิจ สะท้อนว่านโยบายเศรษฐกิจของเทศบาลเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มในมาตรฐานที่ใกล้เคียงกันทุนทางธรรมชาติคือโอกาส: พื้นที่ยังมีโอกาสในการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและวัตถุดิบทางการเกษตร หากมีการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตที่ต่ำและเพิ่มมูลค่าด้วยภูมิปัญญา

### ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
  - 1.1 ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เทศบาลควรส่งเสริมให้มีการลงทุนในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น
  - 1.2 ด้านการกระจายรายได้ เทศบาลควรส่งเสริมการสร้างผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดรายได้แก่ประชาชนและชุมชน
  - 1.3 ด้านสวัสดิการสังคม เทศบาลควรเสริมสร้างการเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพแก่ประชาชนและชุมชนให้มากยิ่งขึ้น
  - 1.4 ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม เทศบาลควรนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ประโยชน์เพื่อสร้างรายได้แก่ประชาชนและชุมชนให้มากยิ่งขึ้น
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
  - 2.1 ควรศึกษาแนวทางที่ดีในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 2.3 ควรศึกษาปัญหา อุปสรรคการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

### บรรณานุกรม

กรมประชาสัมพันธ์. (2567). “แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและเกษตรวิถีใหม่” บทความประชาสัมพันธ์. ถ่ายเอกสาร. กรุงเทพฯ : กรมประชาสัมพันธ์.

ทวี วัชรเกียรติศักดิ์. (2559). การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนโดยการพัฒนากลุ่มอาชีพในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลพลสงคราม อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา.

วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพ-รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. 5(1), 43-54.

นำโชค อานนโ (ทองดี), พระ. (2560). การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนของภาครัฐและภาคประชาชนในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. ปริญญานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

นิภารัตน์ นกตรีพงศ์. (2560). สวัสดิการชุมชนเพื่อชุมชน. วารสารวิชาการสังคมมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. 37-53.

พิเชษฐ์ หลั่งทรัพย์. (2546). การบริหารคุณภาพและเพิ่มผลผลิต. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ